

СПРАВА «ЦМОКАЛОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF TSMOKALOV v. UKRAINE)

(Заява № 15524/13)

Стислий виклад рішення від 03 листопада 2022 року

Заявник є особою з інвалідністю з дитинства та страждає на низку хронічних захворювань. Він перебував на лікуванні у трьох державних лікарнях, де йому поставили помилковий діагноз та надавали незареєстровані лікарські засоби, у зв'язку з чим стан його здоров'я погіршився. За твердженням заявника під час лікування в одній з лікарень його роздягали та демонстрували студентам-медикам і клінічним ординаторам як «пацієнта з рідкісною хворобою».

З 2003 року заявник намагався подати заяву про вчинення кримінального правопорушення персоналом лікарень, але безуспішно. Щонайменше чотири рази у період з 2006 до 2011 року прокуратура Закарпатської області відмовляла у порушенні кримінальної справи за його скаргами. Згодом ці постанови скасовували вищі прокурори і у лютому 2012 року прокуратура порушила кримінальну справу щодо посадових осіб лікарні за фактом неналежного виконання професійних обов'язків і підробки документів. Згідно з твердженням заявника провадження триває.

У серпні 2004 року заявник також подав цивільний позов проти лікарень, вимагаючи відшкодування моральної шкоди та матеріальної шкоди. У вересні 2012 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ встановив факт неналежного виконання професійних обов'язків медичними працівниками у зв'язку з лікуванням заявника у лікарнях і присудив йому 10 000 гривень в якості відшкодування моральної шкоди, залишивши позов про відшкодування матеріальної шкоди без задоволення. За 4 роки заявнику було сплачено повну суму відшкодування.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що провадження за позовом про відшкодування шкоди було неефективним, оскільки національні суди не врахували всі випадки втручання в його приватне життя, а також за статтею 6 Конвенції на надмірну тривалість цього провадження, яке тривало понад дванадцять років, включаючи етап примусового виконання.

Розглянувши скарги заявника за статтею 8 Конвенції, Європейський суд зазначив, що заявник скористався двома засобами юридичного захисту, доступними йому в національній судовій системі, однак ніщо не виправдовує тривалість кримінального провадження, яке триває вже більше вісімнадцяти років без будь-яких результатів.

Щодо цивільного провадження Європейський суд зазначив, що національним судам знадобилося більше восьми років, аби ухвалити остаточне рішення про відшкодування шкоди, та ще чотири роки, аби ухвала була виконана органами державної влади.

Крім того, Європейський суд зауважив, що хоча національні суди визнали порушення прав заявника у зв'язку з помилкою в його діагнозі та наданням йому неналежного лікування, суди не оцінили належним чином усі твердження заявника та не здійснили належного судового реагування, яке відповідало б вимогам захисту права на особисту недоторканість. Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції.

Щодо скарги заявника за статтею 6 Конвенції Європейський суд вказав на відсутність необхідності окремо розглядати прийнятність або суть цієї скарги з огляду на його висновки за статтею 8 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження про відшкодування шкоди;
4. Постановляє, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 5 900 (п'ять тисяч дев'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».